

LOONWIJZER

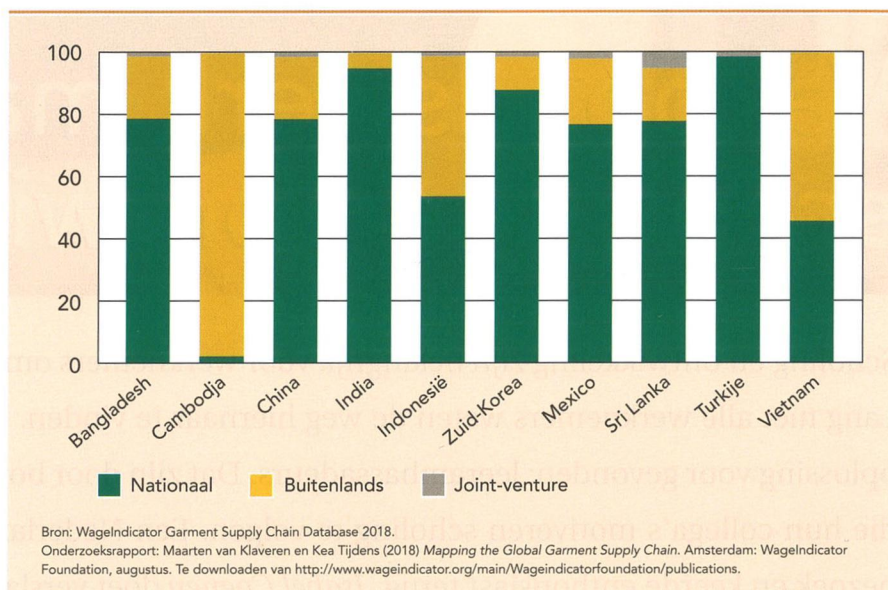
Het Loonwijzer-project bestaat uit een website www.loonwijzer.nl met een salarischeck voor de lonen van ruim 160 beroepen toegespitst op de situatie van de bezoeker, beschrijvingen van beroepen, een doorlopende enquête en nog veel andere informatie. De auteurs zijn betrokken bij de analyse van de enquête. In de Loonwijzer-enquête zijn jongeren en vrouwen wat oververtegenwoordigd, maar de gegevens zijn gewogen zodat ze een betere afspiegeling vormen van de Nederlandse beroepsbevolking.

Zeggenschap, 3-2018

Productieperikelen in de textiel

Om inzicht te krijgen in de productieketen van textiel hebben we onlangs een databank opgebouwd met gegevens over ruim 8100 fabrieken in 25 landen, behalve in Azië ook in Afrika en Latijns-Amerika. Die gegevens haalden we van de websites van 24 opdrachtgevers. Het gaat dan om merken als H&M, C&A en Primark, maar bijvoorbeeld ook Adidas, ASICS en Puma, steeds met hun hoofdkantoren in Europa, de VS en Japan. Tezamen hadden deze 24 opdrachtgevers een omzet in 2017 van zo'n 170 miljard euro. Bij elkaar hadden ze toen rond 900.000 mensen in dienst als winkel-, magazijn- en kantoorpersoneel.

Onze databank laat zien hoe geweldig groot de toeleveringsketen is die hierachter schuil gaat. In de 25 landen maakten tegelijkertijd ongeveer negen maal zoveel mensen, dus acht miljoen, kleding, sportschoenen en accessoires (tassen, petjes, enzovoorts) voor deze 24 opdrachtgevers. Bijna niemand van deze mensen was in dienst van de merken; die hebben nog heel weinig eigen fabrieken. Dat wil niet zeggen dat de fabrieken in de productielanden minder afhankelijk van hun opdrachtgevers zijn geworden. Ruim vier op de vijf fabrieken werkt maar voor één merk. Slechts 5% produceerde voor drie of meer merken tegelijkertijd. Ook het aandeel van de grote fabrieken, met meer dan 5.000 werk-

Verdeling over drie groepen van eigenaren van kleding- en schoenenfabrieken

nemers, die opdrachten voor drie of meer merken tegelijk hadden, bleef steken op 20%. En zelfs bij heel grote fabrieken blijft zo'n afhankelijkheid overeind. Zo produceerde op één uitzondering na de tien (schoenen)fabrieken in Vietnam en Indonesië met meer dan 15.000 werknemers hetzij voor Adidas, hetzij voor Nike.

Onze uitkomsten zeggen ook het nodige over de positie van de in totaal 5900 fabriekseigenaren die we in de databank vonden. Meer dan vijf op de zes eigenaren bezat één kleding- of schoenenfabriek, maar we troffen ook 28 eigenaren aan met meer dan tien fabrieken. Ruim 20% van alle fabrieken was in buitenlandse handen. De groot-

ste productielanden, China en Bangladesh, zaten op dat gemiddelde, terwijl het buitenlandse deel in India, Zuid-Korea en Turkije (veel) lager was. Daarentegen was in Vietnam meer dan de helft van alle fabrieken in de keten in buitenlandse handen, terwijl Cambodja een extreem geval bleek met 97% in buitenlands bezit (zie de grafiek). De buitenlandse investeerders kwamen uit Hong Kong, aan kop met ruim 600 fabrieken in bezit, en verder vooral uit Zuid-Korea, Taiwan, China zelf, en de VS (vooral in Latijns-Amerika).

Maarten van Klaveren en Kea Tijdens zijn beiden senior-onderzoeker bij AIAS, Universiteit van Amsterdam.